СВІТ 14.06.2024 | Свенья Бланке & Інґрід Росс & Кнут Детлефсен & Леннарт Оестерґард

Реакція на зсув вправо

Вся Європа обговорює вибори до Європейського парламенту. А як реагує решта світу? Ми повідомляємо з Аргентини, США та Нігерії.

Аргентина

Відстань від Брюсселя до Буенос-Айреса складає приблизно 11 тис. км. Вибори до Європарламенту не стали тут подією, вартою перших шпальт, навіть попри те, що Аргентина вважає себе країною іммігрантів, пишається європейським корінням і відчуває себе ближчою до старого континенту, ніж інші країни Південної Америки.

Президент країни Хав'єр Мілей, який бачить себе в ролі «крота» в державному апараті і одночасно є президентом, своїми радикальними ініціативами не дає дихнути суспільству, що потерпає від кризи. У цій ситуації аргентинці в першу чергу стурбовані власними та економічними проблемами. До того ж президент мало цікавиться традиційною зовнішньою політикою і за короткий час перебування на посаді встиг посваритися з багатьма очільниками держав, наприклад, з президентом Колумбії Густаво Петро або прем'єр-міністром Іспанії Педро Санчесом. Що ж, на міжнародній арені його полюбляють приблизно так само, як однокласника, який вічно всіх дістає.

Вибори в Європі все-таки потрапили до новин завдяки оголошенню дострокових виборів у Франції. Значний відсоток виборців, які проголосували за праву націоналістичну партію «Національне об'єднання» на чолі з Марін Ле Пен – це саме та тема, що відгукнулася й тут, адже на посаді президента Аргентини останні шість місяців перебуває лібертаріанський популіст з радикальним порядком денним, але аргентинська версія ультраправих під час головування Хав'єра Мілея є особливою. Чи відшукає анархічно-

капіталістичний президент спільні інтереси з правоконсервативною Європою, що зможе привести до конкретних змін в аргентинсько-європейських відносинах? Щоб відповісти на це питання, варто зачекати.

На конференції, на яку під час виборчої кампанії запросили іспанську праву популістську партію «Голос» (VOX), згадували питання «боротьби за свободу», опозиції соціалізму та комунізму, порядок денний – 2030, гендерну ідеологію, «ісламську» імміграцію й захист національного суверенітету та ідентичності. Незважаючи на те, що у багатьох питаннях Мілей ідеологічно близький до європейських правих, основними питаннями порядку денного між Аргентиною та Європою є насамперед економічні та торговельні.

У сфері торговельної політики спільні інтереси могли б змінити правила гри, оскільки переговори щодо угоди між країнами ЄС та найбільшим об'єднанням країн Латинської Америки МЕРКОСУР між Європою та південноамериканськими країнами – Бразилією, Аргентиною, Парагваєм та Уругваєм – поки не фіналізовано. Мілей має намір відкрити для іноземних інвесторів багату на природні ресурси та сільськогосподарську продукцію країну. Не так давно він дав зрозуміти, що найближчим часом готовий підписати угоду, проте президент Франції Емманюель Макрон, під враженням від протестів фермерів у власній країні, відкинув таку можливість, адже боявся, що таким чином поставить вітчизняних виробників у невигідне становище. Марін Ле Пен поділяє його сумніви.

Хав'єр Мілей радіє власному потенційному впливу на перемогу права в Європі, але, якщо придивитися пильніше, виявиться, що між різними течіями існують значні відмінності, а надто в питанні, яким чином мають бути організовані відносини між державою та ринком. У центрі уваги значної частини аргентинців абсолютно інше питання. Найважливішим для них є те, що вони й надалі зможуть в'їжджати до Шенгенської зони без візових вимог.

Свенья Бланке та Інгрід Росс, Буенос-Айрес

США

«Невже ці вибори справді важливі?» – здивовано запитує Дженніфер Кірбі, журналістка з Нью-Йорка. Її роздратування викликало те, що результати виборів до Європарламенту не матимуть персональних наслідків для німецьких партій. Американці зайняті власними виборами, і те, що німці можуть голосувати лише за партійні списки, неабияк їх дивує. Парламентарів, які не несуть

відповідальності перед своїми виборцями, в США не існує. Чи справді німецькі депутати Європарламенту відчувають свій обов'язок перед громадянами, якщо для того, щоб потрапити до списку, їм потрібна тільки згода партії?

Навіть серед тих, хто цікавиться політикою, панує відмежування від цих виборів, які вельми складно зрозуміти, особливо зважаючи на те, що з погляду США виборча кампанія здається майже аполітичною. Виборам до Європарламенту в США приділяється набагато менше уваги, ніж американським виборам у Європі. В усьому світі, як і в країнах Європи, в листопаді люди із захопленням спостерігали за драматизмом виборів у Сполучених Штатах. Це, звісно, пов'язано з тим, що результат виборів у США матиме прямі наслідки для безпеки і процвітання Європи.

Політично активна частина Америки спостерігає за європейськими виборами в контексті своїх. Зокрема, зсув вправо і збільшення випадків політичного насилля в Німеччині та інших країнах Європи викликають суттєве занепокоєння на тлі поновлення Дональда Трампа як кандидата в президенти США. Результати виборів до Європарламенту іноді розглядаються як попередження для майбутніх виборів у США. Ось як про це в день виборів у Washington Post написав мудрий чоловік і колумніст Юджин Джозеф Діонн: «Результати виборів є попередженням, що заграванння з авторитаризмом ніколи не закінчується добре». Майкл Мукетті, який упродовж багатьох років працював радником і очільником офісу техаського конгресмена й демократа Ллойда Доґґетта, який бере участь у трансатлантичному партнерстві, описує це так: «Я спостерігаю за результатами виборів у Німеччині та інших країнах Європи. Спостерігаю за тим, що буде в листопаді. Ми повинні допомогти людям побачити світло».

У Білому домі уважно стежили за виборами. Впродовж останніх тижнів в урядових колах США висловлювалося побоювання стосовно «правого» зсуву в Європі. Значні успіхи ультраправих у Німеччині та Франції, а також рішення президента Емманюеля Макрона розпустити французький парламент стали реальністю і джерелом невизначеності для адміністрації Джозефа Байдена й демократів. Чи не стануть найважливіші партнери у вирішальних питаннях слабшими? Чи не будуть вони занадто заклопотані собою? Республіканці ж, у свою чергу, сподіваються, що ефект Трампа закріпився в Європі.

З погляду ліберальної Америки Європейський союз вважався твердинею ліберальних цінностей і якорем стабільності, а надто в

роки президенства Дональда Трампа. Результати виборів натякають, що таке сприйняття Європи цілком може стати оманливим. Новий склад Європарламенту показує, в якому напрямку може рухатися Європа в політичному плані. Націоналізм, правопопулістський і ультраправий вектор політики набувають дедалі більшої популярності. На думку адміністрації Джозефа Байдена, це не найкращий шлях трансатлантичних партнерів. До того ж існує цілком реальна небезпека, що по обидва боки Атлантики маятник демократії і ліберального світового порядку буде розхитуватися дедалі дужче. І ця небезпека серйозна, оскільки американські праві консерватори і праві екстремісти дедалі частіше об'єднуються зі своїми європейськими колегами. Демократична більшість у Європарламенті повинна шукати і зміцнювати можливості співпраці з ліберальною Америкою: демократами і рештою поміркованих республіканців.

Кнут Детлефсен, Вашингтон

Нігерія

Нігерія, найбільша країна Африки з населенням близько 223 млн чоловік, не дуже переймалася виборами до Європарламенту. Ця країна, що у два з половиною рази більша за Німеччину, заклопотана власними проблемами. Повсякденне життя людей характеризується масовим зростанням вартості життя і небезпекою, що існує на великих територіях країни.

Уряд під керівництвом президента Боли Тінубу кілька тижнів тому відсвяткував першу річницю при владі. Його комплексні економічні реформи, передусім скасування субсидій на бензин і державного валютного курсу, в довгостроковій перспективі дають надію на стабілізацію економіки. У короткостроковій перспективі реформи, запроваджені без заходів соціальної компенсації, призвели до зростання інфляції (останнім часом – 33 відсотки) і ще більше ускладнили життя нігерійців.

Мінімальної заробітної плати, що зараз складає 30 тис. найр на місяць (близько 19 євро), багатьом людям не вистачає навіть на транспортні витрати з дому на роботу. Саме через це минулого тижня профспілки організували загальний страйк. Складна економічна ситуація в країні, що значною мірою залежить від експорту нафти, посилює небезпеку. Зростає кількість нападів, жорстоких суперечок за родючі землі та викрадень із метою шантажу та отримання коштів.

Навіть попри всі складнощі, європейські вибори мають неабияке значення для «велетенської Африки». Багато інвестицій, які за будь-яку ціну прагне залучити уряд, можуть бути здійснені європейськими компаніями. Нігерія також пропонує себе як ринок збуту для європейських товарів і як експортер газу, сільськогосподарської продукції та (переробленої) сировини до Європи. Наразі близько половини нігерійського експорту сирої нафти і газу йде до Європи.

Нігерія, як одна з найбільш густонаселених країн світу, 70 відсотків населення якої молодше 30 років, є потенційним партнером для Європи, коли мова йде про залучення кваліфікованих кадрів. Поряд із США та Канадою ЄС є популярним напрямком для багатьох студентів і, в деяких випадках, висококваліфікованих фахівців з самої Нігерії.

Зсув управо, який є очевидним після проведення виборів у Європі, помітний лише для невеликого, освіченого та пов'язаного з міжнародною спільнотою сегменту суспільства в Нігерії. Здебільшого молода частина суспільства, що мешкає в містах, занепокоєна можливим посиленням міграційної політики Європейського союзу, яка і так сприймається як обмежувальна. Через обмежувальну візову політику відвідування родичів і друзів у Лондоні, Парижі чи Берліні залишається серйозною проблемою навіть для заможних людей із Нігерії.

Нігерія для ЄС є актуальною не лише через економічний потенціал і велику кількість населення. Ця країна є важливою в геополітичному плані. Як якір стабільності в Сахелі, Нігерія – на відміну від інших держав цього нестабільного регіону – відносно незалежна від іноземного впливу, особливо від Росії та Китаю, а все через її розмір та складний державний устрій. Як країна, що переважно орієнтована на Захід, Нігерія є важливим партнером у формуванні багатостороннього світового порядку, навіть незважаючи на складнощі з розвитком демократії. Нігерія повинна спочатку розібратися з власними проблемами, перш ніж зможе змістити фокус уваги назовні.

Леннарт Оестергард, Абуджа

Переклад з німецької Ірини Савюк

Свенья Бланке

Д-р Свенья Бланке (Svenja Blanke) є видавчинею науково-соціального журналу Nueva Sociedad і керівницею Представництва Фонду ім. Фрідріха Еберта в Аргентині. Раніше вона очолювала відділ Фонду з питань Латинської Америки та країн Карибського басейну, а також представництво Фонду в Мексиці.

Інґрід Росс

Інґрід Росс (Ingrid Ross) очолює проект Nueva Sociedad в Аргентині. Раніше вона очолювала представництва Фонду ім. Фрідріха Еберта в Коста-Ріці, Гватемалі та Гондурасі, а також була головою представництва на палестинських територіях.

Кнут Детлефсен

Кнут Детлефсен (Knut Dethlefsen) очолює офіс Фонду ім. Фрідріха Еберта у Вашингтоні. Раніше він керував офісами Фонду у Варшаві, Східному Єрусалимі та Шанхаї.

Леннарт Оестерґард

Леннарт Оестерґард (Lennart Oestergaard) є координатором представництва Фонду ім. Фрідріха Еберта в Нігерії. Раніше він також був консультантом у Департаменті Африки.